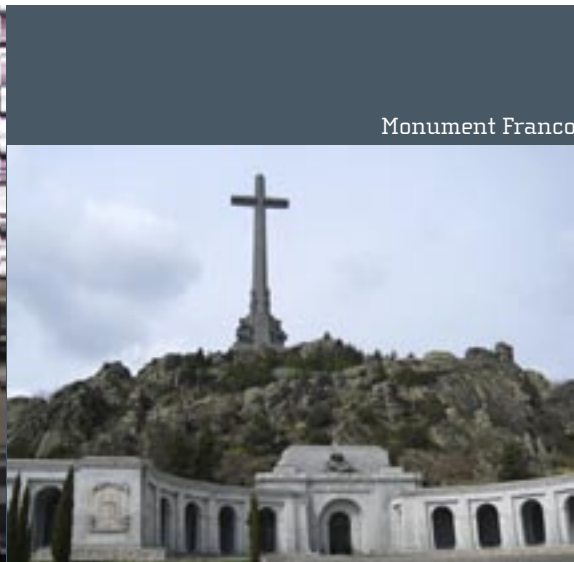

Colón

Circolo de Bellas Artes de Madrid

Monument Franco

Stedenprofiel: Madrid

Roos van Put Madrid is natuurlijk bekend vanwege de wereldberoemde collectie van het Prado. Meesterwerken van Velasquez en Goya. De Tuin der Lusten van Hiëronymus Bosch en de Annunciatie van Fra Angelico. Het zijn slechts enkele kunsthistorische hoogtepunten. Ben je in Madrid, is dit toch echt het eerste museum dat je bezoekt. Zeker ook nu de uitbreiding een feit is. Maar Madrid heeft eveneens veel te bieden op het hedendaagse terrein van beeldende kunst.

Het is altijd inspirerend Madrid te bezoeken tijdens de kunstbeurs Arco. Deze heeft plaats in de maand februari. In de editie van 2008 was Brazilië het gastland. Het aardige is dat er na afloop van de beurs in de stad nog expositie zijn te zien van Braziliaanse kunstenaars en dan kom je ook op plekken die niet in galeriefolders of gidsen staan vermeld. Zoals in de watertoren van Canal Isabel, gelegen op het terrein van een groot waterbedrijf. Voordat je dit complex kunt betreden, moet je eerst langs de beveiliging. Bijna vergelijkbaar met het inchecken op een grote luchthaven. De watertoren is niet meer als zodanig in gebruik en dient nu als expositieruimte. De sfeer van het complex is geheel behouden. Sta je beneden, kun je zo naar de top kijken. Trappen leiden je naar de top. In februari 2008 was er een installatie te zien van Braziliaan en videokunstenaar Eder Santos. Onder de noemer 'Suspensión y Fluidez' toonde hij hallucinerende beelden van voorbijrazende wolken in een blauwe lucht. Projecties 'vlogen' langs de wanden voorbij. Je werd als het ware

naar de top van de toren gedirigeerd. Op poëtische wijze. Hier, in het hoogste punt, werd de beschouwer getraakteerd op een weids panorama. Alsof je midden in de hemel stond. Het is te hopen dat deze installatie ooit nog ergens in Nederland wordt vertoond in een soortgelijk gebouw. Ook galeries in de stad toonden werk uit Brazilië. Zoals galerie Elba Benitez. Hier waren sculpturen te zien van Ernesto Neto. Deze galerie ligt in de binnenstad van Madrid, gelegen aan een binnenplaats (hierdoor wat lastig te vinden). In deze wijk is een concentratie van galeries. Om de juiste te traceren is het aan te raden de galeriefolder te raadplegen (zie ook www.artemadrid.com). Voordat je een galerieroute gaat lopen is het raadzaam goed te plannen. De afstanden in Madrid zijn namelijk wat bedrieglijk; het is een metropool en dat wat dichtbij lijkt is soms toch verder weg als je besluit te gaan lopen – wat uiteindelijk toch de beste manier is om een stad te ontdekken. Madrid heeft echter een uitstekend metronet. Het is aan te raden deze te nemen, ook al zijn het soms maar twee haltes.

Het buurtje rondom Galerie Elba Benitez is ontzettend leuk. Het ligt in een wijk met een alternatief en jong aanbod op het terrein van beeldende kunst en mode. Dit gebied (het universiteitswijkje) wordt grofweg begrensd door de Calle de Hortaleza, Calle de las Infantas en Barquillo. Kleine boetiekjes, met vintage en Spaanse modeontwerpers, tapas bars voor de 'locals', schoenen, design. Zoek je echt iets wat niemand draagt of wil je een trendy lamp, in deze wijk kun je dit allemaal vinden. Ook nog eens tegen betaalbare prijzen. Een noemenswaardige straat in dit gebied is de Augusto Figueroa – hier vind je enkele modezaakjes van jonge ontwerpers. Ook heeft in de maand februari de Madrid Abierto plaats. Dat is een manifestatie met beeldende kunst, performances, discussiepanels. In 2008 waren onder de titel 'Intervenciones' kunstuitingen te zien in de straten van Madrid. Het programma omvatte grote namen uit de kunst, een performance van Alicia Frames bijvoorbeeld. Tevens stuitte de wandelaar in de openbare ruimte op beeldende kunst. Soms confronterend en soms merkte je het helemaal niet op. De editie van 2008 was – vergelijkbaar met bijvoorbeeld de Biënnale van Venetië in 2007 – nogal politiek getint. Op het terrein van moderne beeldende kunst is het Centro de Arte Reina Sofia de plek die niet gemist mag worden. Gehuisvest in een oud ziekenhuis wandel je door decennia beeldende kunst. Topper is hier natuurlijk de Guernica van Picasso uit 1937. Hij maakte het naar aanleiding van het

Matadero Madrid

Reina Sofia

Caixa Forum, gebouwd door Herzog & De Meuron (detail)

Prado uitbreiding

Ingang Caixa Forum

Monument slachtoffers Antiocha

bombardement op het Baskische Guernica. Toen was Spanje nog onder de heerschappij van de fascist Generaal Franco. Guernica was een republikeins bolwerk en Franco wilde hiermee korte metten maken. Wat hem aardig is gelukt, want de hele stad werd vernield. Vanzelfsprekend staan voor de Guernica van Picasso drommen toeristen. Is het te druk om het schilderij goed te zien, kun je het beste eerst andere werken van Picasso op deze verdieping gaan bekijken. Van sculpturen tot tekeningen en schilderijen; wist je weinig van deze kunstenaar, ben je meteen een heel eind verder als je deze etage van het Reina Sofia bezoekt. Het museum is enorm van formaat, zaal na zaal na zaal tref je grote namen aan. De Spaanse kunstenaar Tapiès is hier uiteraard sterk vertegenwoordigd. Wil je niet de hele dag in dit museum zijn, beslis dan van te voren in welke periodes en namen je bent geïnteresseerd.

MATADERO

Een absolute ontdekking in Madrid is Matadero. Een culturele plek voor de avant-garde. Vanaf het centrum van de stad (vanaf Sol) is het even een ritje met de metro. Maar als je tijd hebt, moet dit een onderdeel van je kunstprogramma zijn. Matadero is gevestigd in een oude slachterij. Alleen al het gebouw is tot de verbeelding sprekend. Sommige delen zijn nog niet in gebruik, die worden gerenoveerd om in een later stadium plek te bieden voor diverse vormen van kunst en cultuur (beeldende kunst, performances etc.). In Matade-

ro zijn tentoonstellingen hedendaagse beeldende kunst te zien. Soms met *site specific* werk. De locatie leent zich er uitstekend voor. Tevens is er ruimte voor exposities over design en voor nieuwe vormen van theater, zoals het 'Sensory Theatre' van de Carte Blanche Company uit Denemarken. En als je daar toch bent, kun je er net zo goed meteen even wat eten. Het restaurant kenmerkt zich door een hedendaags trendy design. Voor overige centra voor beeldende kunst kun je in Madrid ook naar het Circulo de Bellas Artes de Madrid gaan. Met een iets conservatiever aanbod beeldende kunst. Maar ook weer een plek waar verschillende vormen van kunst elkaar ontmoeten. Hier bevindt zich bijvoorbeeld een bioscoop maar ook zijn er diverse ruimtes voor tentoonstellingen beeldende kunst. Ben je geïnteresseerd in hedendaagse Spaanse kunst is een bezoek aan het Centro Cultural Conde Duque wellicht interessant. Ook hier weer moet je even met de metro – een klein half uur vanaf Sol. Het Stedelijk Museum van Hedendaagse Madrileense kunst bevindt zich bijvoorbeeld in dit complex en ook hier weer kun je wisselende tentoonstellingen bezoeken. In verschillende zalen van het museum worden de meest recente aankopen van Madrileense kunstenaars getoond. Let wel, dit complex is alleen de moeite van een bezoek waard als je echt meer wenst te weten over de eigentijdse kunst uit Madrid. Heb je weinig tijd, kun je dit overslaan in je kunstprogramma. Het gebouw zelf is overigens wel een fascinerend. Het nieuwe (eind

februari 2008 geopende) Caixa Forum, gebouwd door Herzog & De Meuron, is voor de liefhebber van hedendaagse architectuur weer interessant. Hier is het nieuwe culturele centrum gevestigd van de Caixa Fundatie. Het gebouw huisvest een bibliotheek, een geweldig café op de bovenste etage – wat interieur betreft dan want het eetaanbod doet denken aan een kantine, maar je komt hier natuurlijk voor de collectie hedendaagse kunst. De Caixa Fundatie is in 1985 in het leven geroepen. De collectie wordt gevormd door sleutelwerken van zowel de Spaanse als internationale kunst, uit de laatste vijftig jaar en bestaat uit schilderkunst, beeldhouwkunst, fotografie, video en installaties. Een deel van de collectie is hier in Madrid te zien op de tweede en derde etage. De collectie is samengesteld en aangekocht door Maria de Corral. Zij verwierf werk van onder anderen Richard Long, Mario Merz, Anselm Kiefer, Penone, Enzo Cucchi, Tony Cragg, Anish Kapoor en Jeff Wall. Het gebouw is ontworpen door Herzog & De Meuron. Architecten die onder meer bekend zijn van de Tate Modern in Londen. Hier maakten zij van een voormalige elektriciteitscentrale een museum voor eigentijdse kunst. Ook bij het Caixa Forum in Madrid heeft het architectenduo een gelijksoortig gebouw getransformeerd tot kunsttempel. Het ontwerp is in meer opzichten fantastisch. Zo wordt de indruk gewekt dat het zweeft: het voormalige gebouw is bovenop een entree geplaatst en je loopt als het ware onder het pand door naar

Guantes Luque

Installatie Eder Santos

Porta de Alcalá

Real Academia de Bellas Artes de San Fernando

Centro Cultural Conde Duque

Handgemaakte espadrilles op Toledo

de toegangsdeur. Wat een wonderlijke ervaring is. Op het dak zijn vervolgens toevoegingen gedaan waarbij de voormalige gevel echter in stand is gehouden. Oud ontmoet nieuw op een zeer verrassende wijze. Het pand heeft geen tuin, maar aan het ernaast gelegen gebouw is tegen de gevel een 'tuin' ontworpen door de botanist Patrick Blanc. Fotogeniek. Het Caixa Forum ligt tussen het Reina Sofia en het Prado. Absoluut niet overslaan dus tijdens je museumdag.

Een ander museum dat niet altijd in een adem wordt genoemd met de groten uit Madrid is de Real Academie de Bellas Artes. Hier bevond zich voorheen de Academie voor Schone Kunsten, inmiddels doet het dienst als museum waar eveneens wisselende tentoonstellingen zijn te zien. Vaak met werk (tekeningen) van de bekende Spaanse meesters zoals El Greco en Goya, maar ook staat Rubens wel eens op het programma. Let wel op, de ruimtes waar de tijdelijke tentoonstellingen worden gehouden sluiten – net als ontzettend veel andere instellingen en winkels etc. – tussen twee en vijf uur/half zes de deuren. Check altijd van te voren de website welk museum de hele dag open is. Niets zo vervelend als voor een gesloten deur staan.

Heb je tijd over kun je overwegen een bezoek te brengen aan het monument van Franco, gelegen buiten Madrid. Zonder auto kom je er niet en op het openbaar vervoer hoeft je ook niet te rekenen. Er is geen bus die daar stopt. Wel zijn er reisbureaus die dagtrips aanbieden. Het is echter

goedkoper een taxi te nemen (als je met meer personen reist). Heen en terug kost zo'n 120 euro. Wat tijd betreft kost het je een dagdeel. Al van ver zie je het enorme kruis hoog boven op de berg staan. De kathedraal die de tombe herbergt is door krijgsgevangen gehouwen uit die rots waarop dat kruis staat. Je beseft pas hoe onwerkelijk dit is als je ervoor staat. De kathedraal zelf is indrukwekkend, niet zozeer door decoratie of architectuur, maar vooral door het formaat. Groot, groter, grootst. Het Heilige Kruis is gedenkteken voor al degenen die aan beide zijden in de burgeroorlog zijn gevallen. Aan het graf van Franco loop je overigens zomaar voorbij, er is alleen een grafsteen te zien. Met daarop een bos bloemen. De bewaking is hier streng, het nemen van foto's is absoluut verboden.

WINKELN

Madrid is een metropool. Dus winkelen kun je overall goed doen. De bekendste straat is de Gran Via. Ontzettend druk, zeker op zaterdag. Niettemin altijd boeiend even door heen te lopen. Aan deze straat vind je natuurlijk een winkel van het bekende Spaanse kledingmerk Zara en van Mango maar ook van Custo Barcelona. Dit is een kledinglijn van de gebroeders Custodio en David Dalmau (www.custo-barcelona.com). Kleurrijke kleding. Grote modenamen zoals Prada, Max Mara, Loewe etc. zijn te vinden in de Calle de Serrano. Duur maar soms met een Spaanse uitschieter waarbij de prijzen alleszins meevallen: schoenen van

Camper, kleding van Trucca, Musgo, Bimba & Lola. Hou je van het ouderwetse ambacht moet je de Toledo niet overslaan, ligt vlakbij het toeristische plein de Plaza Mayor. Dit is een straat waar je bijvoorbeeld een winkel vindt waar espadrilles nog met de hand worden gemaakt. Een ander niet te missen winkel met een nostalgische sfeer is de handschoenenwinkel Guantes Luque, aan de Espoz y Mina nummer 3. Familiebedrijf, handgemaakte handschoenen met kant. Verkoopt verder alle denkbare handschoenen; voor feestelijke gelegenheden in de meest uiteenlopende kleuren, handschoenen voor zakelijke of elk ander denkbaar evenement.

Een leuk gebied om door heen te slenteren en winkels te bekijken is de in dit verhaal al eerder genoemde universiteitswijk. Hier vind je een alternatief en trendy aanbod kleding, schoenen, accessoires etc. Kleding van jonge ontwerpers vind je onder meer bij Remember, aan de Calle San Bartolomé 12.

Het multiculturele wijkje van Madrid is te vinden in het gebied links achter het Reina Sofia (grofweg tussen de lijn van metrostations Latina, Tirso de Molina, Lavapiés en Embajadores). Een gebied waar je overwegend Chinese handel vindt. In de eerste instantie voel je je hier, zeker als het schemert, niet echt op je gemak. De straten zijn wat vervuild, er loopt veel politie, maar gaandeweg ontdek je toch ook de charme van deze buurt.

GALERIES EN OVERIGE INSTITUTEN HEDENDAAGSE KUNST

Canal de Isabel II, Sala de Exposiciones, Santa Engracia 125, st
 Galerie Alvaro Alcázar, Hermosilla 58, www.galeriaalvaroaalcazar.com
 Galerie Elba Benitez, San Lorenzo 11, www.elbabenitez.com
 Galerie Metta, Calle Vilanueva 36, www.galeria-metta.com
 Matadero, Paseo de la Chopera 14, www.matadero.com
 Zie ook de driemaandelijke galeriefolder, Arte Madrid, www.artemadrid.com
 Caixa Forum, geopend in februari 2008, gebouwd door Herzog & De Meuron, collectie hedendaagse kunst samengesteld en aangekocht door Maria Corral, Paseo del Prado, 36, www.lacaixa.es/obrasocial
 Circulo de Bellas Artes de Madrid, www.circulobellasartes.com, verzamelgebouw voor diverse disciplines (beeldende kunst, film, lezingen etc.).

MUSEA

Real Academia de Bellas Artes, www.rabaf.insde.es
 Reina Sofia, www.museoreinasofia.es
 Prado, www.museodelprado.es
 Thyssen-Bornemisza, www.museothyssen.org

WINKELN EN MODE

In het oude centrum bevinden zich talrijke kleine straatjes met leuke winkeltjes, wat dat betreft is er voor ieder wat wils in Madrid, hier volgt een persoonlijke selectie van het meest opvallende in het centrum. In de straat Toledo vind je een aantal winkels waar het oude ambacht een rol speelt. Of het nu om espadrilles gaat, kaarsen of om lederwaren zoals ceinturen, dan ben je hier aan het goede adres. In hetzelfde buurtje ligt de Calle Baja. Een klein straatje met vele eettentjes en tapasbars. Aan het begin, op nr. 6, vind je Del Hierro, handgemaakte leren tassen (www.delhierro.es). Alternatief aanbod in het universiteitswijkje: in gebied grofweg tussen de Calle de Hortaleza, Calle

de las Infantas, Barquillo, leuke straat in dit gebied is de Augusto Figueroa. High end mode in de Gran Via, grote namen in Calle de Serrano (Prada, Loewe, Max Mara, etc.). Hier vind je ook Spaanse ontwerpers zoals de bekende schoenen van Camper, kleding van Trucca, Musgo, Bimba & Lola. Niet te missen is de handschoenenwinkel Guantes Luque, aan de Espoz y Mina nummer 3. Kleding van jonge ontwerpers vind je onder meer bij Remember, Calle San Bartolomé 12, www.remember-madrid.com en in de Calle Gravina Almirante.

ETEN EN DRINKEN

In Madrid kun je op elke straathoek goed eten. Een verrassing was La Sede, om de hoek bij het Reina Sofia. Hippe tent met zowel tapas als menu. Hier zien we wonderlijk genoeg – toch gelegen in een toeristisch wijkje – alleen maar Spanjaarden aan tafel, Atocha 11, www.lasede.es. Vegetarische gerechten staan op de kaart bij Cervantes, Calle León 8.

THEATER

www.guiadelocio.com/madrid/teatro/
www.softdoc.es/madrid_guide/culture/theater

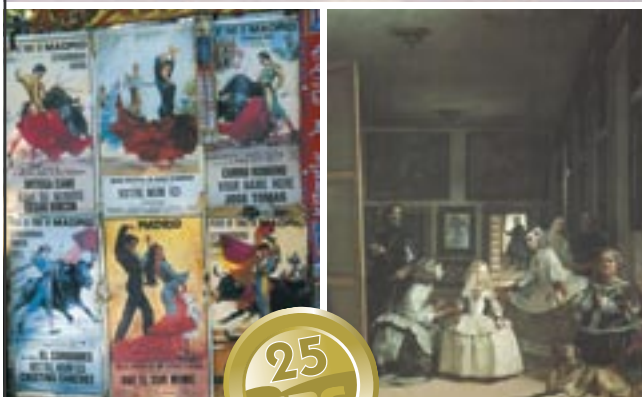
WEBSITES, CULTURELE AGENDA'S, GIDSEN

www.madrid.nl, www.eldibuk.com, www.esmadrid.com/es, www.elbabenitez.com, www.esflamenco.com, www.esdreams.es, www.frequent-traveller.org, www.gomadrid.com, www.esmadrid.com, www.stedentrippers.nl/madrid.html.
 Gidsen: Madrid Pop Out Cityguide, handig met uitklapbare plattegrond.
 Capitoel Reisgids Madrid. Leuk tijdschrift met mode en culturele tips Calle 20 (Spaanstalig, gratis) en MuseoManía (Spaanstalig, informatie over tentoonstellingen in Spanje, gratis).

Met dank aan Tom van Vliet.

TakeFiveTravel

Citytrips puur persoonlijk

EXCLUSIEF VOOR KUNSTBEELDLEZERS
 EEN STADSPLATTEGOND MADRID CADEAU!

Als een koning te rijk in Madrid...

diverse vertrekdata • 4 dagen vanaf € 523

De Spaanse koningen voelden zich in de middeleeuwen de machtigste heersers ter wereld. De hoofdstad Madrid straalde deze macht uit. Op het Plaza Mayor, in het koninklijke paleis, onder de imposante stadspoorten en in de zalen van het Prado kun je deze koninklijke grandeur zien en beleven.

Daarom: TakeFiveTravel

DAG 1: Vlucht Amsterdam - Madrid.

DAG 2: De Habsburgse wijk (1/2 dagexcursie) Met de reisleader wandel je door het oude hart van de stad langs de kathedraal en het koninklijk paleis naar het Plaza Mayor. Rond dit plein vind je de beste restaurants, de zogenaamde mesons en tapasbarretjes. Je komt ook door La Latina, de wijk waar de echte Madrilenen wonen. 's Middags kun je Madrid als museumstad ontdekken. Wil je de werken zien van de grote Spaanse meesters als Velazques en Goya, ga dan naar het Prado.

DAG 3: De groene oase (1/2 dagexcursie) De ochtend staat in het teken van het Retiropark, dat werd aangelegd door de Habsburgers. Je ziet het Palacio de Velázquez, het Palacio de Christal, de rozentuin en een bijzonder standbeeld van de duivel.

DAG 4: Terugvlucht naar Amsterdam. (Wijzigingen voorbehouden)

Inclusief • Vlucht KLM • Luchthavenbelastingen en heffingen • Transfers • Centrumhotel • Logies en ontbijt • Enkele excursies • Nederlandssprekende reisleader

OM IN AANMERKING TE KOMEN VOOR DE STADSPLATTEGOND BOEK TELEFONISCH ONDER CODE: KB

TakeFiveTravel.nl

050 - 3 123 123

